

NYHETER

REMISSER TILL ÄTSTÖRNINGSVÅRDEN ÖKAR

■ På två år har antalet remisser till ätstörningsmottagningen för barn och unga vuxna på Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg fördubblats, från 244 till 485 stycken, enligt SVT Nyheter Väst. Framförallt ökar remisserna från yngre patienter, 13–15-åringar. Patienterna som vårdas på kliniken är upp till 25 år och väntetiderna är från ett halvår upp till två år. Nu står cirka 90 personer i kö. Även på Mandometerkliniken i Alingsås har de inkommande remisserna ökat mycket, med 30 procent det senaste året.

4

... procent. Så mycket mindre var svenskarnas totala konsumtion av alkohol 2021 jämfört med före pandemin 2019, enligt CAN. Det är främst minskad införsel av alkohol från resor samt färre krogbesök som påverkar, medan försäljningen på Systembolaget ökade något.

Putins krigskassa fylls

Sjunde AP-fonden stannar kvar hos amerikanska Blackrock

Från invasionen av Krim fram tills för någon vecka sedan har en miljard av svenska pensionspengar investerats i den ryska krigsekonomin. Nu meddelar AP-fonderna att de säljer ägandet i ryska bolag. Men man fortsätter att via börsjätten Blackrock investera i rysk olja och i kärnvapenindustrin.

– Vi uppmanar alla investerare att genast stoppa finansieringen av Putins blodiga krig, säger Lara Cuvelier från Reclaim finance.

KRIGET I UKRAINA

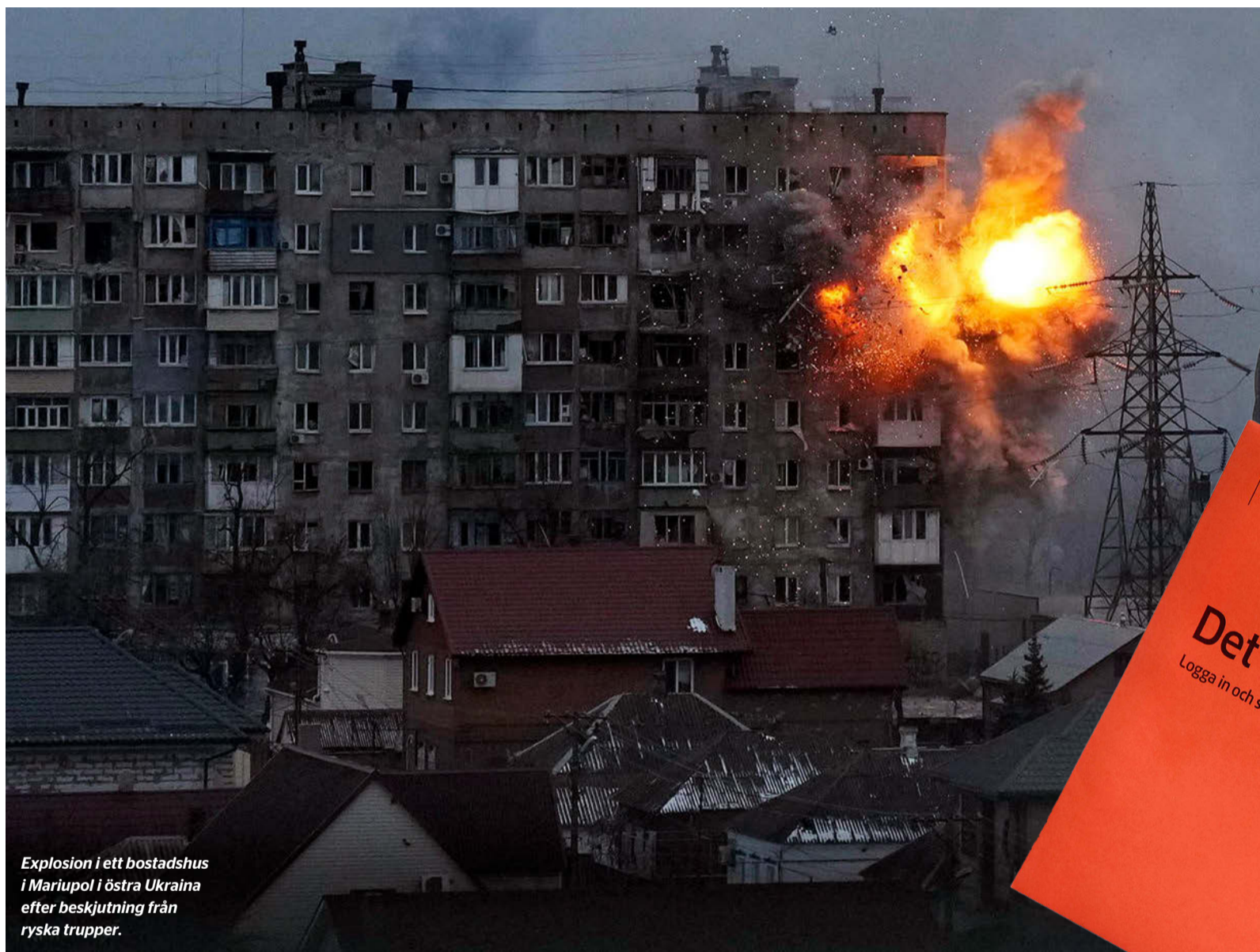
Anfallet den 24 februari som blev starten på Rysslands fullskaliga invasion var kulmen på en långvarig militär upp-trappning, noga planerad av Kreml. Inför invasionen hade Putin byggt upp sin krigsmaskin med hjälp av utländska investeringar och export av olja och gas.

En del av pengarna har kommit från svenska pensionssparare eftersom AP-fonderna under många år investerat miljarder i ryska banker och bolag. Även under upptakten av kriget, när hundratusentals ryska soldater mobiliserades vid ukrainska gränsen, fortsatte Sjunde AP-fonden att investera i landet. Först när den ryska ockupationen var inne på sin sjätte dag reagerade AP-fonden, som förvaltar fem miljarder svenskars pensioner. AP7 ska nu sälja sina ryska aktier, men finansprofilen Sasja Beslik tycker att de skulle ha agerat för flera år sedan.

– Jag tycker inte att någon ska ha business i Ryssland. Men att sälja innehaven nu, när de helt saknar värde, är meningslöst. Symbolvärdet hade varit större om de sålt sina aktier 2014, 2015 eller 2016. Varför är det först nu, när västvärlden trappar upp sanktionerna, som de anser sig ha något moraliskt ansvar? säger Sasja Beslik.

”Kunderna får ta smällen”

Ända sedan Ryssland invaderade Krim 2014 har Sverige ställt sig bakom EU:s sanktioner som

Explosion i ett bostadshus i Mariupol i östra Ukraina efter beskjutning från ryska trupper.

förbjudit långsiktig finansiering av ett antal ryska banker och energibolag. På sanktionslistan finns bland annat Sberbank och VTB bank, båda majoritetsägda av ryska staten. Trots detta har svenska AP-fonderna investerat stort i de två Kremlkontrollerade bankerna.

– Å ena sidan har Sverige politiskt fördömt Rysslands agerande under flera år och samtidigt har vi finansierat Putins uppbyggnad av krigskassan, säger Sasja Beslik.

– Det är oroande att svenska pensionsfonder, som ska följa vissa riktlinjer för hållbarhet, nu har försatt sina kunder i en förlustsituation. De får ta smällen.

Rysslands krig mot Ukraina finansieras genom försäljning

Sasja Beslik

Lara Cuvelier

av gas och olja som beräknas utgöra 40 procent av statsbudgeten. En central spelare är det statligt ägda energibolaget Gazprom som dessutom äger landets största mediebolag med 38 tv-kanaler och top radio-stationer. Långt innan kriget hade AP/ svartlistat Gazprom på grund av oljeborring i Arktis.

Men första, andra, tredje, fjärde och sjunde AP-fonderna äger aktier för 1,9 miljarder kronor i Blackrock som i sin tur är storägare i Gazprom. Den

amerikanska kapitalförvaltaren är störst i världen och gick nyligen om Wallenbergfärens Investor som största ägaren på Stockholmsbörsen. Men inte heller denna finansjätte har tagit hänsyn till EU:s eller USA:s sanktioner mot Ryssland som infördes efter annekteringen av Krim. Tvärtom har Blackrock sedan 2014 kraftigt ökat sina investeringar i landet.

Äger aktier i olja och vapen

När de de ryska styrkorna inledde invasionen fördömdes krigshandlingen av politiska ledare över hela västvärlden som direkt talade om upptrapade ekonomiska sanktioner. Men Blackrock agerade tvärtom. Dagen efter invasionen började den amerikanska fondjätten

att köpa aktier för 153 miljoner i gruvbolaget Polymetal som kontrolleras av Putins kumpan Alexander Nesis.

Lara Cuvelier, från organisationen Reclaim Finance, ingick i den grupp av organisationer som tagit fram den uppmärksammade listan Putin 100. Utifrån offentliga databaser har de sammanställt de största utländska investerarna i rysk kol, gas och olja.

– Blackrock kom på andra plats med 24 miljarder kronor. De är tungt exponerade i den ryska fossilindustrin. I kraft av sin storlek har Blackrock ett moraliskt ansvar att agera, säger Lara Cuvelier.

Blackrocks vd har nyligen uttryckt sin sympati för krigets offer.

Det
Logga in och s

”Du vet att försäkringar inte täcker krig, men ditt bostads-lån kommer du ha kvar även när lägenheten blåsts ut av ryska bomber.”

Det skriver författaren Lars Wilderäng på Twitter, något som Arbetets kulturredaktör Johannes Klenell kallar ”det borgerligaste argument för en militärallians jag sett i hela mitt liv”.

EU-LEDARE TILL KIEV FÖR ATT VISA STÖD

Samtidigt som den ukrainska huvudstaden Kiev utsattes för nya flyg- och robotattacker med minst två dödsoffer på tisdagsmorgonen, så reste ledare för tre grannländer dit för att visa sitt stöd. ”Syftet med besöket är att visa EU:s stöd för Ukraina och dess frihet och självständighet”, skriver Tjeckiens premiärminister Petr Fiala på Twitter. Han följs åt av Slovaekiens premiärminister Janez Jansa, Polens premiärminister Mateusz Morawiecki samt Polens vice premiärminister Jaroslaw Kaczynski.

Ledarna för de tre Natoländerna ska under besöket presentera ett konkret nödpaket.

TIPSA OSS!

Mejl: tipsa@etc.se

Telefon: 08-410 357 00

av dina pensionspengar

som har investerat miljarder i ryska oljejätten Gazprom

AP-fondernas aktieäggande i Blackrock*	Miljoner kr
AP1	27
AP2	46
AP3	124
AP4	343
AP7	1320
Totalt:	1860

*Enligt fondernas rapportering 12 dec 2021

Blackrock

- Världens största kapitalförvaltare som finns i 100 länder med huvudkontor i New York.
- Blackrock låter till stor del algoritmer styra sina placeringar, är största ägaren på Stockholmsbörsen och kontrollerar ett kapital på 96 000 miljarder kronor.
- Dessa gigantiska tillgångar, som i huvudsak består av pensioner och privat sparande, är större än Frankrike, Tysklands och Storbritanniens sammanlagda BNP.

– Det är min uppriktiga förhoppning att freden i Ukraina kan återställas och att demokrati och frihet kan blomstra i Europa igen, sa vd Larry Fink i ett uttalande.

Men samtidigt har finansjätten ekonomiska intressen på båda sidor av fronten. Förutom investeringarna i rysk olja så har den amerikanska fondförvaltaren stora aktieposter i vapenindustrin som beväpnar den ukrainska sidan. Nyligen spreds filmer som sägs visa hur ryska stridsfordon sprängs i bitar av TB2-drönare. De obemannade bombflygplanen är tillverkade av det turkiska bolaget Aselsen där Blackrock äger aktier för en halv miljard. Enligt Worldwide Armed Banks Database äger Blackrock också en ansenlig del

av bolagen Flour och Honeywell som är underleverantörer till det amerikanska kärnvapenprogrammet.

”Agerade alldeles för sent”

Efter hårda påtryckningar tog vd Larry Fink nyligen till slut ställning i kriget och meddelade att han fryser alla nya investeringar i ryska bolag. Då hade invasionen pågått i nästan två veckor.

– Det är ett bra första steg men Blackrock agerade alldeles för sent. Vi uppmanar alla investerare att upphöra med nyinvesteringar och när det är möjligt sälja innehaven i den ryska fossilindustrin. För de svenska pensionsfonderna som äger aktier i Blackrock kan de försöka trycka på för att lämna Ryssland helt, säger Lara Cuvelier.

Veckorna innan invasionen av Ukraina hade AP7 stora exponeringar i ryska bolag, trots att många bedömare under lång tid varnat för Putins planer. Men Johan Florén, fondens chef för kommunikation och ägarstyrning, säger att läget var mycket oklart fram till krigsutbrottet.

– Hade vi vetat om invasionen innan det hände, hade vi agerat på det. Men vi följer den svenska linjen och den svenska tolkningen av läget. Den tolkning var inte densamma

”Blackrock är tungt exponerade i den ryska fossilindustrin.”

dagen innan eller dagen efter det hände.

Ryska aktier för en miljard

Den 2 mars, en vecka in i kriget, tog Sjunde AP-fonden beslutet att sälja alla aktier i ryska bolag.

– Enligt den senaste bedömningen utgjorde kapitalet 0,1 procent av vår totala portfölj vilket är mellan 900 miljoner och en miljard kronor. Vi vet att värdet har sjunkit mycket men det går inte att säga vad värdet är förrän Moskvabörsen öppnar och det finns en handel.

Har svenska pensionspengar bidragit till att bygga upp Putins krigskassa?

– Den beskrivningen tycker jag är missvisade. Vi och alla andra investerare köper och säljer aktier till varandra på en

sekundärmarknad. Det betyder inte att vi investerar i ryska staten eller i ryska försvaret.

Ni svartlistar Gazprom men äger samtidigt stora poster i Blackrock som i sin tur har miljarder investerade i bolaget. Varför behålla innehavet i Blackrock?

– Det är Gazprom som borrar olja i Arktis, inte Blackrock. Om man drar ut det resonemanget så skulle man i fallet Ryssland uppmana alla svenska investerare att sälja av alla fondbolag och banker i hela världen som äger en rysk aktie. Det kommer aldrig att hända.

Dagens ETC har sökt Blackrock.

EIGIL SÖDERIN
eigil.soderin@etc.se

BILD: EUGENY MALOLETKA/AP FREDRIK SANDBERG/TT MIKHAIL KLIMENTEV/AP EVAN AGOSTINI/INVISION/AP OCH IGOR GOLONOV/SHUTTERSTOCK.COM